

НАЦОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ БІОЛОГІЇ ТВАРИН

«Затверджую»
Директор Інституту
біології тварин НААН
д.б.н., с.н.с.

Ю. Т. Салига
«22» лютого 2021 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ
В ІНСТИТУТІ БІОЛОГІЇ ТВАРИН НААН

Затверджено вченою радою
Інституту біології тварин НААН
Протокол № 3 від 22.02.2021 р.

ЛЬВІВ-2021

1. Загальні положення

1.1. Положення про запобігання та виявлення плагіату в Інституті біології тварин НААН (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права», Рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо) – лист МОН №1/11-8681 від 15.08.2018 та Статуту Інституту.

1.2. Метою Положення є:

- запобігання та виявлення плагіату в наукових, науково-методичних роботах наукових працівників, докторантів, аспірантів, студентів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання;
- розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування;
- дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань;
- активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.3. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

2. Поняття плагіату та різновиди академічної відповідальності

2.1 У даному положенні використовуються терміни у таких значеннях:

а) Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.

2.2 Різновиди академічного плагіату:

а) Відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від одного речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

б) Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

в) Відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

г) Відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої), без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація.

д) Відтворення в тексті наукової роботи оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва.

е) Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних

раніше опублікованих наукових результатів.

3. Основні засади щодо заходів з перевірки і рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату

3.1. Попередження плагіату в академічному середовищі Інституті біології тварин НААН здійснюється шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні здобувачів вищої освіти, викладачів і науковців про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування;
- організації бібліотекою та виховним відділом заходів з популяризації основ інформаційної культури;
- формуванні завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;
- щорічному проведенні для докторантів і аспірантів лекцій з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;
- формування, видання і розповсюдження методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела;
- ознайомленні здобувачів вищої освіти, науковців із цим Положенням
- через офіційний Web-сайт Інституту.

2.3 Завідувачі лабораторій, керівники секторів, керівники інших наукових і навчальних підрозділів повинні ознайомлювати із цим Положенням співробітників підрозділів, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

2.4 Наукові керівники і наукові консультанти в обов'язковому порядку повинні ознайомлювати із цим Положенням молодих науковців на усіх етапах виконання наукових робіт, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

3.2. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- 1) кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр», «магістр»;
- 2) дисертаційні роботи на етапі представлення матеріалів робіт до апробації та для розгляду спеціалізованою вченою радою, редакційною колегією;
- 3) монографії, підручники, навчальні посібники та інші роботи, що мають авторський текст та вимагають рекомендації Вченої ради до видання;
- 4) рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів).

3.3. Рекомендації щодо запобігання плагіату.

3.5.1 Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела, має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноживаними.

3.5.2. Якщо перефразування чи довільний переказ в тексті наукової роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці наукової роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

3.5.3. Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитуються за: _»).

3.5.4. Будь-яка наведена в тексті наукової роботи науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взята ця інформація. Винятки припускаються лише для загальновідомої інформації, визнаної всією спільнотою фахівців відповідного профілю.

3.5.5. Будь-які відтворені в тексті наукові роботи мають супроводжуватися зазначенням авторів цієї роботи (якщо вони відомі). У разі використання роботи слід зазначити також індивідуальних чи колективних виконавців (якщо вони відомі). Якщо автори/виконавці невідомі, слід зазначити, що вони невідомі.

3.4. Після проходження перевірки на наявність плагіату, всі роботи розміщуються в репозитарії Інституту.

4. Рекомендації щодо виявлення академічного плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо)

4.1. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.1. цього Положення, достатньо встановити наявність таких ознак:

а) в тексті іншого автора (інших авторів) наявне таке чи майже таке саме речення чи група речень, як в оцінюваній науковій роботі (за винятком стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноживаними);

б) цей текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наявне таке саме речення чи група речень);

в) автор оцінюваної наукової роботи не посилається на цей текст іншого автора (інших авторів), або посилається де інде (в списку літератури, в іншій частині своєї роботи) так, що незрозуміло, якого саме речення (якої саме групи речень) оцінюваної наукової роботи стосується посилання.

4.2. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.2.2. цього Положення, достатньо встановити наявність таких ознак: а) в оцінюваній науковій роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом до абзацу, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

б) в оцінюваній науковій роботі міститься відтворення (повністю або

частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом більше абзацу без бібліографічного та/або текстуального посилання на автора (авторів) відтвореного тексту щонайменше один раз у кожному абзаці (крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків);

в) відтворюваний текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший ідентичний за змістом текст автора оцінюваної наукової роботи).

4.3. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.2.3. цього Положення, достатньо встановити наявність таких ознак: а) в оцінюваній науковій роботі наведено п'ять або більше цитат з третіх джерел саме чи майже в такому обсязі, як вони наведені в іншому джерелі, без вказування на це інше джерело як джерело, з якого запозичені відповідні цитати;

б) це інше джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наведено такі самі цитати);

в) автор не посилається на це інше джерело, або посилається де інде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме з цього джерела насправді взяті використані автором цитати з третіх джерел.

4.4. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.2.4. цього Положення, достатньо встановити наявність таких ознак: а) в іншому джерелі оприлюднена та сама науково-технічна інформація (крім загальновідомої), яка наведена в оцінюваній науковій роботі;

б) це інше джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора роботи, де наявна та сама науково-технічна інформація); в) автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, яку саме науково-технічну інформацію, використану в роботі (крім загальновідомої), автор бере з цього джерела.

4.5. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.2.5. цього Положення, достатньо встановити наявність таких ознак: а) в оцінюваній науковій роботі використані раніше оприлюднені роботи;

б) автори (та/чи виконавці) цих робіт відомі;

в) в оцінюваній науковій роботі автори (та/чи виконавці) цих робіт не вказані.

5. Основні засади використання системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості

5.1. Інститут використовує системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості такі як Unichек (<https://unichек.com/>) та Plagiat.pl (<https://plagiat.pl>), які рекомендовано МОН України. Використання вказаних систем відбувається відповідно до укладених угод з фірмами,

які мають право надавати послуги користування цими системами.

5.2. Адміністратора системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості призначає директор Інституту. Адміністратор вповноважений створювати облікові записи для відповідальних осіб по роботі зі системою.

5.3. Відповідальних осіб по роботі зі системою призначає заступник директора наукової роботи за поданням (голови спецради, вченого секретаря, головного редактора видання, голови редакційного комітету конференції).

5.4. Загальна схема пошуку ознак плагіату з використанням відповідної системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості повинна складатись з наступних етапів:

5.4.1. Відповідальна особа завантажує електронний варіант роботи у систему.

5.4.2. Система виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості перевіряє роботу та формує звіт подібності.

5.4.3. Звіт подібності передається для аналізу та прийняття рішення.

5.4.4. Робота завантажується до репозитарію наукових та академічних робіт Інституту.

6. Виконання етапів процедури здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат дисертаційних робіт

6.1. Перевірку на академічний плагіат здійснюють вчені секретарі спеціалізованих вчених рад.

6.2. Разом з текстом роботи у роздрукованому та електронному форматі на етапі подання документів до спеціалізованої вченої ради у має бути передана заява щодо самостійності виконання письмової роботи та ідентичності друкованої та електронної версії роботи (Додаток 4).

6.3. Вчений секретар спеціалізованої вченої ради завантажує електронний варіант роботи до системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості для здійснення перевірки.

6.4. Для кожної роботи система виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості готує (видає) звіт подібності.

6.5. Звіт подібності розглядається в рамках засідання комісії спеціалізованої вченої ради, яке розглядає, дисертацію та вповноважене приймати рішення, щодо допуску її до захисту. Питання розгляду звіту подібності та рішення за його результатами має бути зазначено в протоколі засідання комісії окремим пунктом.

6.6. Якщо робота приймається до захисту, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

6.7. Якщо виявлені не зазначені автором запозичення, які не є академічним плагіатом, розміщені в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження, або кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи, робота повертається автору на доопрацювання з можливістю повторного подання на розгляд комісії. Причини повернення роботи мають бути зазначені у протоколі засідання.

6.8. Якщо робота містить навмисні текстові спотворення,

передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату, робота не приймається до захисту та можуть бути застосовані заходи дисциплінарної та академічної відповідальності. Причини не прийняття роботи та характер відповідальності мають бути зазначені у протоколі засідання.

6.9. Автор має право подати апеляцію згідно з Порядком присудження наукових ступенів.

6.10. Усі роботи, прийняті до захисту, протягом 48 годин після захисту будуть введені Адміністратором у базу даних для подальшого використання системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості.

7. Виконання етапів процедури здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат монографій, підручників та навчальних посібників

7.1. Текст остаточного варіанту роботи має бути поданий у роздрукованому та електронному форматі. Також має бути передана заява щодо самостійності виконання роботи та ідентичності друкованої та електронної версії роботи.

7.2. Відповідальна особа завантажує електронний варіант роботи до системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості для здійснення перевірки.

7.3. Для кожної роботи системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості готує (видає) звіт подібності.

7.4. Звіт подібності розглядається в рамках на засіданні, яке розглядає, питання про клопотання щодо надання рекомендації до друку на Вчену раду. Питання розгляду звіту подібності та рішення за його результатами має бути зазначено в протоколі засідання комісії окремим пунктом.

7.5. Якщо прийняте рішення про клопотання щодо надання рекомендації до друку роботи, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним. Результати перевірки оголошуються підчас розгляду питання щодо рекомендації до друку на Вченій раді.

7.6. Якщо виявлені не зазначені автором запозичення, які не є академічним плагіатом, або інші не значні технічні недоліки робота повертається автору на доопрацювання з можливістю повторного подання на розгляд комісії. Причини повернення роботи мають бути зазначені у протоколі засідання.

7.7. Якщо робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату, авторові відмовляється у клопотанні та можуть бути застосовані заходи дисциплінарної та академічної відповідальності. Причини відмови та характер відповідальності мають бути зазначені у протоколі засідання.

7.8. Автори робіт, рекомендованих до друку, протягом тижня після публікації повинні передати повні тексти робіт Адміністратору для введення у базу даних та подальшого використання системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості.

8. Виконання етапів процедури здійснення заходів з перевірки на

академічний плагіат рукописи статей, тези доповідей

8.1. Текст остаточного варіанту роботи має бути поданий до редакційної колегії у роздрукованому та електронному форматі. Також має бути передана заява щодо самостійності виконання роботи та ідентичності друкованої та електронної версії роботи (Додаток 5).

8.2. Відповідальна особа завантажує електронний варіант роботи до системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості для здійснення перевірки.

8.3. Для кожної роботи системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості готує (видає) звіт подібності.

8.4. Звіт подібності розглядається на засіданні редакційної колегії, яке приймає рішення щодо друку роботи.

8.5. Якщо редакційна колегія приймає рішення про передачу роботи до друку або рішення відмовити авторові у друці роботи, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

8.6. Якщо виявлені не зазначені автором запозичення, які не є академічним плагіатом, або інші не значні технічні недоліки за рішенням редакційної колегії робота може бути повернена автору на доопрацювання з можливістю повторного розгляду.

8.7. У разі рішення відмовити авторові у друці роботи через виявлення в роботі навмисних текстових спотворень, передбачуваних спроб укриття запозичень або інших проявів академічного плагіату редакційна колегія має надіслати інформацію про це за місцем роботи автора зазначивши причини відмови.

8.8. Роботи після публікації повинні бути введені Адміністратором у базу даних та подальшого використання системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості.

Директору Інституту біології тварин НААН

Аспіранта

Заява

З правилами чинного Положення «Про виявлення та запобігання Академічного плагіату в Інституті» від __ року, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до захисту та застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості в роботах здобувачів вищої освіти оповіщений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження Інститутом моєї роботи в Базі даних Інституту. Також надаю Інституту право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Інституту надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

Дата

Підпис

ВИСНОВОК СПЕЦРАДИ ПРО ДОПУСК РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ

Підтверджуємо ознайомлення з результатом звіту подібності щодо роботи, з генерованого системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості:

Назва: _____

Автор: _____

Спеціальність: _____

Науковий

керівник: _____

Після аналізу звіту подібності зроблено такий висновок:

1) Запозичення, виявлені в роботі, є законними і не є плагіатом. Робота приймається до захисту.

2) Виявлені запозичення не є плагіатом, розміщені в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження, але кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи. Робота приймається до захисту, але має бути відкоригована. Відкоригований варіант має бути поданий у спецраду за 2 дні до захисту, разом із заявою щодо самостійності виконання письмової роботи та ідентичності друкованої та електронної версії роботи (Додаток 1).

3) Виявлені запозичення не є плагіатом, але частково розміщені в розділах, які описують безпосередньо авторське дослідження, а кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи. В зв'язку з цим мета роботи та поставлені завдання не були досягнені. Робота може бути допущена до захисту наступного року після того як буде відкоригована та допрацьована і успішно пройде повторну перевірку на академічний плагіат.

4) Робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату. Робота містить фабрикацію або фальсифікацію даних. Робота не допускається до захисту.

5) Інше:

.....

.....

.....

6) Підтвердження:

.....

.....

.....

Дата

Підпис

Голові спеціалізованої вченої ради

здобувача наукового ступеня «доктор філософії» («доктор наук»)

Заява

З правилами чинного Положення «Про виявлення та запобігання Академічного плагіату в Інституті» від _____ року, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в прийнятті роботи до захисту та застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості в роботах здобувачів наукового ступеня «доктор філософії» («доктор наук») оповіщений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження Інститутом моєї роботи в Базі даних Інституту. Також надаю Інституту право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Інституту надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

Дата

Підпис

Директору Інституту

автора (-ів)

Заява

З правилами чинного Положення «Про виявлення та запобігання Академічного плагіату в » від _____ року, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в рекомендації роботи до друку та застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений (а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості в роботах оповіщених (а) та надаю свою згоду на обробку та збереження Інститутом моєї роботи в Базі даних Інституту. Також надаю Університету право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Інституту надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

Дата

Підпис

Голові редакційної колегії

автора (-ів)

Заява

З правилами чинного Положення «Про виявлення та запобігання Академічного плагіату в Інституті» від _____ року, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в друці та застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості в роботах оповіщених(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження Інституту моєї роботи в Базі даних Інституту. Також надаю Інституту право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Інститутом надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

Дата

Підпис